

Notat

Dansk Erhvervs politik for postområdet

– vurdering af Rigsrevisions beretning om Transportministeriets tilsyn med PostNord og EU Domstolens dom om statsstøtte til PostNord

Dansk Erhverv har den klare holdning, at PostNords befordringspligt bør sættes i udbud hurtigt muligt for at afdække, hvem der kan løfte opgaven med postbefordring bedst og billigst. Desuden mener vi, at den danske stat skal sælge sin 40 procent ejerandel af PostNord, så staten kan fokusere på sin rolle som indkøber af befordringspligtige postale ydelser og myndighedstilsyn.

Forud for et udbud bør befordringspligten reduceres mest muligt, så blandt andet pakkeforsendelser helt udgår af befordringspligten. Også masseforsendelser af breve bør udgå af bedringspligten, da der er god konkurrence om det. Dermed ophører PostNords momsfrigørelse for disse områder.

Efter et udbud af den resterende reducerede befordringspligt kan der komme på tale med en betaling for varetagelsen af tabsgivende befordringspligtige aktiviteter som udlandsbreve, enkeltstyksbreve, postkassetømning og blindeforsendelser. Vi forventer dog kraftigt, at den betaling bliver på et betydeligt lavere niveau end den årlige betaling, som PostNord modtager i dag. Også for at sikre mod krydssubsidiering af andre forretningsområder udenfor befordringspligten.

Dansk Erhverv mener desuden, at PostNord selv har ansvaret for at bringe balance i sin økonomi. Dels ved at hæve priserne på sine produkter, så der sikres en sund drift af de forskellige forretningsaktiviteter. Og dels ved at frasælge aktiviteter udenfor det befordringspligtige område, der giver underskud. Herunder PostNord Logistics.

Det er helt afgørende for Dansk Erhverv, at den statslige betaling for varetagelsen af befordringspligten ikke går til at dække underskud i aktiviteter uden befordringspligten, som f.eks. underskud i PostNord Logistics. Det skaber en helt urimelig konkurrencesituation for andre virksomheder i det marked. Derfor støtter Dansk Erhverv, at der sikres klar regnskabsmæssig adskillelse mellem PostNords forskellige selskaber, og at der sikres en fakturering på markedsvilkår, hvis PostNords befordringspligtige selskab udfører opgaver for andre selskaber i koncernen, herunder PostNord Logistics.

Dansk Erhvervs vurdering af Rigsrevisionens beretning om Trafikministeriets tilsyn med PostNords regnskabspraksis

Dansk Erhverv bemærker sig, at Rigsrevisionen har udtalt en kritik af Trafikstyrelsens tilsyn med PostNords regnskabspraksis. Vi bemærker også, at Rigsrevisionen ikke har skullet bedømme, om PostNord overholder den krævede regnskabspraksis, og derfor heller ikke har konkluderet på det.

Rigsrevisionen kommer med tre væsentlige påtaler:

- At Trafikstyrelsen baserer dele af tilsynet med Post Danmarks regnskabspraksis på en erklæring fra Post Danmarks eksterne revisor, men at Trafikstyrelsen ikke har stillet krav om graden af sikkerhed i revisorerklæringen.

Dansk Erhvervs kommentar: Vi bemærker os, at i årene inden 2015 havde revisionens grad af sikkerhed i gennemgangen af produktøkonomiopgørelserne ikke den nødvendige sikkerhed. Siden 2015 har revisorerklæringen haft den nødvendige grad af sikkerhed. Produktøkonomiredegørelserne er vigtige for at kunne opgøre fordelingen af udgifter og indtægter på henholdsvis de befordringspligtige aktiviteter og de ikke-befordringspligtige aktiviteter.

Vi bemærker os ligeledes, at der ikke er sket en tilstrækkelig revision af PostNords dataregistrering af udgifter og indtægter fordelt på de befordringspligtige aktiviteter og de ikke-befordringspligtige aktiviteter. Det er meget kritisabelt, at det ikke har været revideret. Derfor er vi tilfredse med, at Trafikstyrelsen nu vil sikre, at dette sker.

- At Transportministeriet og Trafikstyrelsen flere gange som led i ejerskabet af og tilsynet med Post Danmark har iværksat eksterne undersøgelser af, om Post Danmark har efterlevet regnskabsreglerne, herunder regler for fordeling af fællesomkostninger og spørgsmål om krydssubsidiering. Undersøgelsen fra 2014 viste således, at størstedelen af omkostningerne – i overensstemmelse med regnskabsreglementet – blev pålagt de befordringspligtige produkter, selv om disse udgjorde under halvdelen af produkterne. I en anden undersøgelse fra 2020 blev påstande om krydssubsidiering afvist, men blev afrapporteret uden analyser og baggrund for konklusionerne. Transportministeriet og Trafikstyrelsen kunne således have efterspurgt mere viden og opnået større sikkerhed for, at Post Danmark efterlever regnskabsreglerne."

Dansk Erhvervs kommentar: Det er kritisabelt, at der ikke er tilvejebragt større sikkerhed for at PostNord efterlever regnskabsreglerne, så det bedre kan vurderes om der foregår eller er foregået en ulovlig krydssubsidiering mellem befordringspligtige og ikke-befordringspligtige aktiviteter.

- At Trafikstyrelsen ikke har haft et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om Post Danmarks avancer på frimærkefrankererede breve var rimelige. Trafikstyrelsen har ikke haft nedskrevne procedurer for godkendelse af Post Danmarks priser på frimærkefrankererede breve og har heller ikke fastsat objektive kriterier for, hvad styrelsen vurderer som en rimelig avance.

Dansk Erhvervs kommentar: I det omfang man ønsker at fastholde en offentlig priskontrol med nogle af PostNords portotakster på befordringspligtige breve, bør en rimelig avance defineres nærmere. Dansk Erhverv tror mere på en reel konkurrenceudsættelse af området, så markedet fastsætter den rigtige pris.

Rigsrevisionen konstaterer, at fællesomkostninger for henholdsvis beforderingspligtige og ikke-beforderingspligtige aktiviteter fordeles ud fra en incremental cost model. Det betyder, at alle fællesomkostninger, der er nødvendige for at opretholde de beforderingspligtige aktiviteter pålægges de beforderingspligtige aktiviteter. PwC gennemførte i 2014 en undersøgelse af fordelingen af fællesomkostningerne, der viste at hovedparten af omkostningerne i alle led (salg, sortering, transport og distribution) blev pålagt de beforderingspligtige produkter, selv om de udgjorde under halvdelen af produkterne.

Dermed får PostNord en konkurrencefordel på ikke-beforderingspligtige produkter. Det bør regnes med i opgørelsen over, hvilket niveau for betaling PostNord kan modtage for at varetage beforderingspligten.

Rigsrevisionen konstaterer, at PwCs undersøgelse fra 2014 ikke konkluderede om den politisk bestemte ændring af PostNords regnskabsreglement i 2014, hvor en bestemmelse om inkrementelle omkostninger udgik af regnskabsreglementet, havde betydning for PostNords fordeling af fællesomkostninger. Trafikstyrelsen vurderede, at den hidtidige praksis om fordeling af fællesomkostninger kunne fortsætte uændret på trods af den politisk bestemte ændring af regnskabsreglementet, da Trafikstyrelsen vurderede, at den praksis er indenfor postdirektivets rammer.

Dansk Erhverv mener, det bør vurderes politisk, om fællesomkostninger bør fordeles på en måde, der bedre afspejler hvilke typer produkter, der distribueres. Det vil også betyde, at staten ikke kommer til at betale en reel overpris for varetagelsen af beforderingspligten fremover, da det vil blive tydeligt at den beforderingspligtige virksomheds udgifter ved at varetage beforderingspligten reelt er betydeligt lavere end en opgørelse ellers ville vise.

Det er uklart om, PostNord har fællesomkostninger med datterselskabet PostNord Logistics, der i modsætning til andre ikke-beforderingspligtige aktiviteter foregår i et særskilt datterselskab, hvor der bedre kan faktureres mellem selskaberne.

Dansk Erhvervs vurdering EU domstolens dom vedr. kapitaltilførsel til PostNord

EU-domstolen afsagde den 5. maj afgørelse i en sag anlagt af ITD og Danske Fragtmand mod EU Kommissionen. Sagen var en indsigelse mod EU Kommissionens godkendelse af kompensation til PostNord for opfyldelse af beforderingspligten. Sagsøgerne fremførte seks forhold, som man mente udgjorde ulovlig statsstøtte.

I to af de seks forhold fik klagerne medhold. Det drejer sig om (1) en kapitaltilførsel på 1 mia. kr. fra moderselskabet PostNord AB til datterselskabet Post Danmark A/S af den 23. februar 2017 og (2) den administrative praksis med at lade PostNord fritage e-handelskunder for moms ved køb af fragt gennem e-handelsvirksomheder gennem den såkaldte udlægsregel i momsloven.

For disse to punkter blev EU Kommissionens afgørelse om statsstøtte tilsidesat, da retten ikke fandt, at EU Kommissionen havde indledt de formelle undersøgelsesprocedure. EU Kommissionens behandling af disse to forhold forventes derfor nu at skulle gå om. EU Domstolen tager ikke stilling til spørgsmålet om, hvorvidt de to forhold, hvor sagsøgerne fik medhold udgør ulovlig statsstøtte.

For de øvrige 4 anklagepunkter blev EU Kommissionen frikendt.

Dansk Erhverv har sammen med brancheforeningen DTL aktivt arbejdet på at få underkendt den hidtidige administrative praksis for udlæg for fragt ved køb i e-handelsvirksomheder, hvor der ikke var overensstemmelse mellem, hvad modtageren betalte til e-handelsvirksomheden for fragt. Vi er derfor tilfredse med, at dette ikke er godkendt af EU domstolen.